

Loutkoherečka a autorka knížek pro děti
Marka Míková

Mám radost, když se zachumlánci chechtají

text: Mirka Koničková

foto: archiv Marky Míkové

Loutkoherečka, autorka knih pro děti, režisérka, muzikantka, zpěvačka, moderátorka, učitelka. Marka Míková je ženou sedmera povolání, k tomu čtyřnásobnou maminkou a už i babičkou. Do povědomí veřejnosti se zapsala jako půvabná Růženka v pohádce Jak se budí princezny. Dnes je jejím hlavním posláním projekt Loutky v nemocnici.

Vyzkoušela jste si už řadu povolání, co vás bavilo nebo baví nejvíce?

Asi vlastní projekty. Když jsem se nedostala na DAMU, nemohla jsem dělat jednoznačně hereckou dráhu. Tehdy jsem se na Lidové konzervatoři setkala s Ivanem Vyskočilem a on ve mně probudil ambici sama si věci vymyslet, sama si je napsat a pak je třeba sama zahrát. Protože jen tak můžu realizovat svoje vlastní projekty. Pro mne to byl od něj obrovský dar, protože díky tomu jsem se pak nebála pustit se do autorských projektů.

Jak jste se vůbec dostala k loutkám?

Úplně náhodou – tedy náhodou, náhody asi neexistují – ale tím, že jsem se třikrát nedostala na DAMU na obor hereectví (vzhledem k tatinkovu kádrovému profilu), zkusila jsem to na loutkářskou katedru, na režii a dramaturgií, a to se podařilo. Byli tam lidé, kteří mě vzali.

Jak vás bavilo studium?

Bavilo mě moc, byla to tenkrát taková malá rodinná odnož DAMU a kolem mne tam byli velmi talentovaní lidé, jako třeba bratři Formanové, výtvarník Tomáš Žižka, Saša Švolíková, Zuzana Štancelová, řada lidí, kteří jsou do dneška mými velkými kamarády. Tehdy jsme se vzájemně inspirovali. Ráda na to vzpomínám. Když mě vzali, měla jsem už jedno dítě a čekala druhé.

Nebála jste se začít studovat s miminkem?

Já jsem dlouho čekala, jestli mě vezmou na vysokou školu, a navíc, tehdy jsme to tak neřešili, jako to řeší lidé teď – jestli mít rodinu, nebo ne. Brali jsme to tak: už se to stalo, tak se vezmeme. A už je tady druhé, no tak jo, to bude fajn... Takže přijímaci zkoušky na loutkářství jsem dělala těhotná, Ctibor Turba, který byl u zkoušek při pohybovce, to ani nepoznal a myslel si, že jsem jenom při těle, dodnes dávám k lepšemu jeho poznámkou: „Videte, jak i tlustá ženská se může umět docela dobře hejbat.“ A pak mě vzali. Šimon se narodil v červenci a já jsem už v říjnu šla do školy. Měla jsem skvělého manžela a byli jsme mladí.

Materčtví je teď úžasné

Bylo to náročné?

Babičky nám pomáhaly. Manžel tehdy také studoval Filozofickou fakultu a kočárek jsme si různě předávali někde na cestě. Také jsme měli prababičku, která byla pořád doma a bydlela blízko našich škol. U ní bylo možné nakojit dítě nebo tam najít na chvíli azyl. Myslím, že kdyby nás to štvalo nebo moc unavovalo, tak bychom to nedělali, ale oba dva jsme byli nadšeni tím, že můžeme studovat, a děti byly součástí našich životů.

Vizitka Marky Míkové

- Narodila se v Českých Budějovicích jako Marie Horáková.
- Vystudovala režii a dramaturgií na katedře loutkářství Divadelní fakulty AMU.
- Hrála v několika filmech (například Jak se budí princezny), věnovala se divadelní režii (především v pražském divadle Minor).
- Hrála na klávesy a baskytaru v kapelách Plyn, Dybbuk a Zubry nehty, s nimiž natočila celkem pět alb.
- Působila jako moderátorka v rádiu Limonádový Joe.
- Učí na Vyšší odborné škole herectví v Praze.
- Napsala tři knížky pro děti: Roches a Bžunda (2001), Knihafoss (2007) a JO537 (2009). Poslední knížka byla tento rok nominována na literární cenu Magnesia Litera v kategorii Literatura pro děti a mládež.
- Dnes se věnuje především projektu Loutky v nemocnici.
- Má čtyři děti – Sáru (26), Šimonu (25), Kryštofa (23) a Matýše (13) a vnučku Nelu (1,3).

Studovala jste loutkářství – hrála jste svým dětem doma loutkové divadlo?

Spiš hrály děti. Třeba na chalupě pořádaly představení nejen pro rodinu, ale i pro děti z okolí, a většinou to byla nesmírná legrace. Ale že bych jim vyloženě hrála doma divadlo, to ne. Hodně jsem jim četla, protože to měly rády, a večer před spaním jsem jim zpívala.

Zasela jste do nich umělecké čtení?

Matyáš hrál už dokonce v profesionálním divadle malou roli, hraje na piano a na bicí, Kryštof má kapelu, skládá svoje vlastní písničky a hraje na bicí a na trubku, teď už je to taky velký člověk, vlastně skoro všechny moje děti jsou už dospělé. Jsem dokonce čerstvou babičkou, máme v rodině další děťátko, vnučku Nelu, a ji docela ráda hraju, i když teď je ještě malá, je ji rok a něco. Všimám si, jak to mají teď maminky jiné, než jsme to měli my. Teď je to úžasné.

Co je teď lepší?

Hlavně ty plenky, protože když byla malinká Sára, opravdu jsme je prali

a vyvařovali. A bylo to pro nás normální. Na sporáku stál hrnec a vafily se tam plely. Pak se vypraly v práci, pak se povídaly, žehlily... Tehdy to bylo běžné a dělali jsme to i na chalupě, kde nebyla teplá voda. Ale na druhou stranu se mi zdá, že obecně jsou dnes rodiče linější dávat děti brzy na nočník, to my jsme se už tak toužili zbavit těch plenek, že jsme byli v tomhle mnohem rychlejší.

V čem je dnes mateřství podle vás ještě jiné?

Dnes je všechno víc otevřené, společnost je přímá, tehdy existovaly dva oddělené světy: svět malých dětí a svět dospělých. Když jsem tehdy třeba vozila své děti do školy, kde jsem studovala, měli je tam sice rádi, ale hlavně mě spolužáci. Učitelé si spíš říkali: Co ta holka bláznička tady s tím dítětem, ach jo... Zatímco dnes člověk pozoruje maminky, že dokonce můžou mit dítě i na chvíli v práci, pokud jim to sědovoli.

A tatinci – já jsem tedy měla skvělého manžela, byl jako ti novodobí tatinci – ale je nádherné vidět v matefských centrech, kde často hrajeme, že jsou tam nejen maminky, ale i tatinkové, a opravdu vychovávají své dítě spolu.

Dělat něco, co má cenu

Jak jste se dostala k hrani v nemocnici?

Moje maminka byla učitelka a pracovala tehdy v družině s panem Ottokarem Seifertem a shodou okolnosti dělali i loutkové divadlo. On v roce 1968 emigroval do Německa. Později, když už bylo možné tam jezdit a pan Seifert se dozvěděl, že jsem vystudovala loutkářství, zajímalo ho to, a chtěl navázat nějaký kontakt s Čechy i v této oblasti. V Ravensburgu, v jeho loutkovém divadélku, jsem pak režírovala několik představení. Potom byl dlouhodobě hospitalizován s cukrovkou a v nemocnici ho napadlo, že by bylo báječné zahrát tam dětem loutkové divadlo. Čili to byl jeho nápad. A protože jsme spolu žádali Česko-německý fond budounosti o podporu, vznikla loutková výbava pro Německo i pro mě tady v Čechách. Já jsem pak založila občanské sdružení Loutky v nemocnici.

Jak dlouho už hrajete?

Hrajeme už sedm let, každý týden jednou v pěti pražských nemocnicích. Byly časy, kdy jsme měli víc peněz a jezdili jsme i do léčeben mimo Prahu. Loni to ale bylo velmi těžké, nedostali jsme přispěvek ani od Magistrátu hlavního města Prahy. Zredukovali jsme to jen na pravidelné hraní v Praze, abychom udrželi kontinuitu jak pro nás, tak i pro nemocnice, aby se o nás vědělo, aby lékaři i sestřičky mohli využít toho, co nabízíme. To znamená nejen →

Osobnost

rychlou legraci, ale i dramaterapeutické směřování.

Opírali jste se při sestavování projektu o nějaké odborné teorie?

V naší skupině jsme čtyři ženy a jeden muž a myslím si, že využíváme hodně toho, že jsme všichni mámy a tátové. To rozhodně hraje velkou roli. Protože než by člověk

ní herny. Od ostatních divadel se lišíme tím, že nepřijdeme s naučeným textem, představení je mnohotvárné a vzniká jako improvizace. A někdy se ani nedočkáme závěrečného potlesku, protože děti už jsou moc unavené, nebo je sestřička odvede na vyšetření, nebo už prostě musíme skončit. Je to taková škola pokory. Ani tak nejde o to předávat nějakou ucelenou myšlenku,

tačíl na nějaký načtený způsob, jak dítě vést, spíš si všimá, jak je na tom, jestli si chce hrát, nebo nechce, jestli si chce povídат o nemoci, nebo vůbec ne. Někdo nerad mluví o tom, že je zrovna nemocný. Ale někdo je zase rád, říká, co ho boli a co ho neboli. Víc než odborná literatura, kterou jsme k tomu samozřejmě načetli, a jedna z našich členek má k tomu i výcvik, je potřebný cit a mateřský instinkt.

Co dětem hrajete?

Máme různé hry, jako třeba Africká nemocnice – to jsou loutičky na prst, které si děti můžou vzít a je možné začít si s nimi povídат přes nemocnou žirafu a pana doktora, který za ní přijde. Ale může se také stát, že se budeme jenom chechat. Naše hry jsou postavené tak, že se v nich sice může něco stát, ale také nemusí. Třeba děti na neurologii se na nás vždycky už těší, protože vědí, že budou moci změnit konec u nějaké klasické pohádky, to prostě milují.

Takže hodně improvizujete?

Máme různé velikosti svých kuffíků, které měníme podle toho, jestli jdeme jen na pokoj, nebo třeba do větší nemocni-

ale je to o tom – pojďme si hrát a zapomenout na to, že jsme zrovna tady, nebo si pojďme o tom povídат.

Maličká, ale dobrá radost

Není vám někdy mezi vážně nemocnými dětmi do pláče?

Je to zvláštní, ale když člověk přijde tře-

Někdy se v nemocnici ani nedočkáme závěrečného potlesku, protože děti jsou už unavené, nebo je sestřička odvede na vyšetření. Učí nás to pokore

ba na onkologii, tak nečeši ten problém tak, že by se rozplakal. Vidi toho člověčka, který třeba nemá vlásky, ale je to dítě. Chce si hrát, bavi ho to. V tomhle je stejný jako zdravé dítě, jen je víc unavené nebo mu třeba není dobře, ale v ten moment máte radost, když se tenhle zachumlánek začal chechat nebo když ho něco baví, a to převáži jakékoli úvahy nad jeho momentálním stavem. A i jeho máma se najednou cití lépe. Protože už je tam dlouho a stále dokó-

la dennodenně řeší stejné starosti. Ale teď, když tam přijdou takoví legrační lidé zvenku, se také zasměje a je ráda, že i její dítě pookázalo. V nemocnici fungují pozitivní emoce, a teprve až když jde člověk domů a povídá si o tom s kolegy, tak může dojít i na slzy. Když je tomu člověk blízko, tak to v ten moment prostě nefese, a když jde domů, tak se naopak cití, jako že dělal něco, co mělo cenu, že to stálo za to, i když to bylo jen chvíliku.

Já jdu domů, ale oni tam pořád jsou. Jdu domů, mám tam zdravého Matesa a jdu vařit večeři. Ale oni to ponesou další a další dny. Čili je to jen dočasná maličká radost, ale je dobrá.

Zapojují se děti do vašich her?

Pokud můžou, tak rády. Většinou začínáme s muzikou, mám přenosné maličké piánko na baterie a holky mají zase kytaru. K tomu máme omylevatelné hudební nástroje pro děti, většinou legračních tvarů. A kdo se ostýchá, vezme si třeba jen chrastitko, po chvíli se chytí, začne trochu zpívat a pak už se zapojí klidně i do divadla.

Máte nějaký tip pro maminky, jak dlouhodobý pobyt v nemocnici se svým dítětem „přežít“?

Je fajn, když si tam můžou povídат spolu. A jsou i takové sestřičky, třeba v Motole, které svůj čas věnují i mámám a povídají si s nimi o tom, co a jak. To je podle mne jediná cesta. Hlavně nezůstat sama. Kolikrát se stane, že dítě už je unavené a usíná, a my si povídáme s jeho maminkou o jiných, obyčejných věcech, a ne o tom, jak dopadlo vyšetření, nebo jestli má zrovna teplotu.

Jaký je ze strany nemocnic zájem o vaše představení?

Je to rok od roku lepší, protože nemocnice se více otevirají. Chodíme i na JIPky,

to se celi převlékneme, dostaneme roušku a i loutky se musejí vydězinifikovat. Protože lékaři a zdravotníci už vědě, že je při léčbě důležitá i psychika, mají osvícenější přístup. Myslim, že teď jsou nám ve zdravotnictví mnohem více nakloněni, více tomu rozumějí.

Až moc bláznivé čtení

Hrajete dětem loutkové divadlo, pišete pro ně knihy. Čím vás dětský svět tak inspiruje?

Loutky v nemocnici

Divadlo, které usiluje o ulehčení pobytu dětí v nemocnicích. Má pět stálých členů. Kromě Marky Mikové v něm hrají Hana Řepová, Marie Dufková, Hana Grančicová a Antonín Novotný. Aktuální program a více o divadelku najdete na webu www.loutkyvnemocnici.cz.

Asi je to proto, že člověk může svou fantazii víc pustit a nemusí se tak hledat.

Přemýšlela jste někdy o tom, že byste na psala třeba knížku pro dospělé?

Zatím mě to nenapadlo, ani nemám žádné takové téma. Přestože se to nezdá, tak v některých oblastech jsem docela uzavřený člověk, a úplně otvírat některé světy pro dospělé je pro mne mnohem těžší, než vymýšlet příběhy pro děti. Moje úplně první kniha, *Roches a Bžunda*, je myslím pro takové „velké děti“, protože tam jsou postavičky tak trochu z jiného světa a podle toho, co vím, tak právě mladí lidé se v nich vidí, protože jsou to takoví nejrůznější podivini.

Když jste byla malá, psala jste si?

Ano, psala.

I deník?

Ano, i deník, mnoho deníků (směje se).

A čtete si je někdy?

Ne, to ne, ale zrovna nedávno, když jsme vyklízeli sklep, na mě něco takového vypadlo. Tak jsem se začetla. A obrázky byly strašně legrační.

Dáváte svým dětem svoje knížky čist, už když je píšete?

To nechci, protože bych je připravila o překvapení. Ted' jsem četla Matýškovi malý kousek z té poslední, a on mi pak sám říkal: Radši už mi to nečti, já si to přečtu, až to bude hotové.

Líbí se mu, co pišete?

Poslední knížka byla spíš taková detektívka a Matyášovi se moc libila a hned chtěl druhý díl. Někdy by mě ale zajímalo, jak děti mě knihy doopravdy čtou, co v nich vidí. Obávám se ale, že to se nikdy nedozvím.

Měl Matyáš k vašim knihám nějaké výhrady?

K té poslední ani ne, ale o Knihafosse říkal, že je to až moc bláznivé.

